

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Viktora Kučery a soudců JUDr. Jakuba Camrdy a JUDr. Tomáše Langáška v právní věci žalobce: **Ústecké šrouby, z. s.**, IČO: 04316509, se sídlem Velká Hradební 322/53, Ústí nad Labem, zast. JUDr. Petrou Humlíčkovou, Ph.D., advokátkou se sídlem Panská 895/6, Praha, proti žalovanému: **Krajský úřad Ústeckého kraje**, se sídlem Velká Hradební 3118/48, Ústí nad Labem, v řízení o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 26. 5. 2020, č. j. 15 A 188/2017 - 41,

t a k t o:

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žalobci **s e** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **n e p ř i z n á v á .**

O d ů v o d n ě n í:

I. Vymezení věci

[1] Žalovaný (dále jen „stěžovatel“) se podanou kasační stížností domáhal zrušení v záhlaví označeného rozsudku, kterým Krajský soud v Ústí nad Labem (dále jen „krajský soud“) zrušil rozhodnutí stěžovatele ze dne 10. 7. 2017, č. j. 339/UPS/2017-3, JID: 110847/2017/KUUK/Mou.

[2] Stavební odbor Magistrátu města Ústí nad Labem (dále jen „stavební úřad“) vydal dne 22. 7. 2016 pod č. j. MM/SO/S/56232/2016/Dvo rozhodnutí o umístění stavby „*Rodinný dům na části p. p. č. X k. ú. H.*“ a zároveň vydal stavební povolení na tuto stavbu. Žalobce, který je občanským sdružením, jehož hlavním posláním podle stanov je ochrana přírody a krajiny, podal proti rozhodnutí stavebního úřadu odvolání, protože mu nebylo umožněno uplatnit práva účastníka řízení.

[3] Výše citovaným rozhodnutím ze dne 10. 7. 2017 stěžovatel odvolání žalobce zamítl jako nepřipustné. Konstatoval, že žalobci svědčí účastenství pouze v těch správních

pokračování

řízení, v nichž mohou být dotčeny zájmy ochrany přírody a krajiny. Stavební úřad si v rámci řízení vyžádal stanovisko odboru životního prostředí Magistrátu města Ústí nad Labem, který se k věci vyjádřil pouze z hlediska ochrany ovzduší, vodního a odpadového hospodářství, přičemž konstatoval, že z ostatních hledisek nemá připomínky. Obsah tohoto vyjádření podle stěžovatele nasvědčoval tomu, že zájmy ochrany přírody a krajiny nejsou stavbou rodinného domu dotčeny. V upřesňujícím vyjádření tentýž odbor dodal, že mu není znám výskyt zvláště chráněných živočišných druhů na posuzovaném pozemku a že tento pozemek není pro takové druhy žijící v blízkém okolí atraktivní. Stěžovatel dále uvedl, že H. rybník, v jehož blízkosti má být rodinný dům postaven, je významným krajinným prvkem, avšak podle vyjádření odboru životního prostředí Magistrátu města Ústí nad Labem na něj stavba nebude mít negativní dopad. V konkrétní lokalitě není podchycen výskyt zvláště chráněných druhů organismů, charakter lokality, způsob a intenzita jejího využití nejsou pro soustředěný, respektive trvalý výskyt takových organismů atraktivní. Rovněž odbor životního prostředí a zemědělství stěžovatele potvrdil, že na pozemku p. č. X v katastrálním území H. není evidován výskyt zvláště chráněných živočichů, podle Nálezové databáze ochrany přírody (dále jen „NDOP“) se pouze na sousedních pozemcích vyskytují zvláště chránění obojživelníci a vodní ptáci, kteří jsou vázáni na vodní prostředí H. rybníka. Na základě uvedeného stěžovatel uzavřel, že nejsou splněny podmínky pro účast žalobce v řízení ve smyslu § 70 odst. 2 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění relevantním pro posuzovanou věc (dále jen „zákon o ochraně přírody a krajiny“).

II. Rozhodnutí krajského soudu

[4] Žalobce proti uvedenému rozhodnutí brojil žalobou u krajského soudu, který žalobu shledal důvodnou, a proto s odkazem na § 78 odst. 1 a 4 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), napadené rozhodnutí zrušil a věc stěžovateli vrátil k dalšímu řízení.

[5] Krajský soud předně zdůraznil, že účast občanských sdružení (spolků) podle § 70 odst. 2 zákona o ochraně přírody a krajiny se vztahuje na všechna řízení, při nichž mohou být dotčeny zájmy ochrany přírody a krajiny, a postačuje tak pouhá pravděpodobnost zasažení do chráněných zájmů. Pozemek, na který byla rozhodnutím stavebního úřadu umístěna a zároveň povolena stavba, bezprostředně sousedí s pozemky p. č. X a X (rybník), na nichž je v NDOP evidován výskyt zvláště chráněných živočichů, zejména obojživelníků (ropucha obecná, čolek obecný, čolek velký, kuňka obecná, volavka bílá atd.). Krajský soud považoval za evidentní, že se případný výskyt živočichů neomezuje na vymezení pozemků v katastru nemovitostí, a může se tak týkat i sousedících pozemků, tedy též pozemku p. č. X. Z uvedeného je zřejmé, že byla ve správním řízení zjištěna pravděpodobnost dotčení chráněných zájmů (zvláště chráněných živočichů), kterou správní orgány dokazováním nevyloučily. Závěr žalovaného, že tyto chráněné zájmy nemohly být dotčeny, je v rozporu s podklady správního rozhodnutí. Zamítnutí odvolání žalobce tedy bylo nezákonné.

[6] Krajský soud se zabýval i dalšími námitkami žalobce. Ty ovšem důvodnými neshledal a nebudou předmětem přezkumu ze strany Nejvyššího správního soudu. Podrobná rekapitulace zbytku odůvodnění napadeného rozsudku by tedy byla nadbytečná.

III. Kasační stížnost

[7] Stěžovatel proti rozsudku krajského soudu brojí kasační stížností. Krajský soud dle jeho názoru pochybil, pokud vycházel výlučně z existence záznamu v NDOP na sousedních pozemcích, kterou konstatoval stěžovatelův odbor životního prostředí a zemědělství, aniž by přihlédl k obsahu a smyslu celého vyjádření a významu a účelu v něm uvedených informací. Rovněž stanovisko odboru životního prostředí Magistrátu města Ústí nad Labem krajský soud toliko zmínil, aniž by vzal v potaz jeho obsah. Přitom zejména v tomto stanovisku je vysvětleno, proč k dotčení chráněných zájmů nemohlo dojít. Stěžovatel zdůraznil, že záznam v NDOP pro sousedící či blízké pozemky může mít význam pouze, pokud se jedná o tentýž biotop nebo pokud je pozemek pro zvláště chráněné druhy atraktivní jako stanoviště. V posuzovaném případě je pozemek odlišného biotopu a ani není pro živočišné druhy zaznamenané v NDOP atraktivní. Stěžovatel tedy nesouhlasí s názorem krajského soudu, že je závěr o nedotčení zájmů ochrany přírody v rozporu s podklady rozhodnutí.

[8] Stěžovatel též upozornil, že ze samotného výskytu jednoho živočicha na jednom pozemku nelze bez dalšího usuzovat na výskyt tohoto či jiného živočicha na sousedním pozemku, či jej naopak vyloučit. Citace záznamů z NDOP naplnila princip prevence při výkonu veřejné správy, příslušný orgán ochrany přírody upozornil stavební úřad na výskyt zvláště chráněných živočichů a s ním spojený zákaz zasahovat do dané lokality. Nelze však přijmout výklad, že pokud se v NDOP nacházejí záznamy o výskytu zvláště chráněných živočichů na pozemcích sousedících s pozemky, kde je plánovaná výstavba, bude vždy existovat možnost dotčení zájmů ochrany přírody a krajiny. V řešeném případě hranice pozemku podle katastru nemovitostí koresponduje s hranicí dvou zcela odlišných prostředí z hlediska atraktivity pro zvláště chráněné druhy organismů. Stěžovatel proto považuje odůvodnění napadeného rozsudku za nedostatečné a setrvává na svém názoru, že v projednávaném případě nemohlo dojít k dotčení zájmů ochrany přírody a krajiny, a žalobce tudíž nemohl být účastníkem správního řízení.

[9] Žalobce se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

IV. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[10] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že kasační stížnost byla podána včas, směřuje proti rozhodnutí, proti němuž je podání kasační stížnosti přípustné, a za stěžovatele jedná osoba s vysokoškolským právnickým vzděláním potřebným pro výkon advokacie v souladu s § 105 odst. 2 s. ř. s. Poté přezkoumal napadený rozsudek krajského soudu v rozsahu kasační stížnosti a v rámci uplatněných důvodů, ověřil při tom, zda netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti, a dospěl k následujícímu závěru.

[11] Kasační stížnost není důvodná.

[12] Nejvyšší správní soud předesílá, že se prakticky totožnou věcí zabýval v rozsudku ze dne 19. 11. 2020, č. j. 6 As 157/2020 – 19; v daném případě se jednalo o stavbu rodinného domu na sousedním pozemku (p. č. X). Zdejší soud neshledal důvod, pro který by se měl od závěrů učiněných v uvedeném rozsudku šestého senátu odchýlit.

pokračování

[13] Podle § 70 odst. 2 zákona o ochraně přírody a krajiny platí: „*Občanské sdružení nebo jeho organizační jednotka, jehož hlavním posláním podle stanov je ochrana přírody a krajiny (dále jen „občanské sdružení“) je oprávněno, pokud má právní subjektivitu, požadovat u příslušných orgánů státní správy, aby bylo předem informováno o všech zamýšlených zásazích a zahajovaných správních řízeních, při nichž mohou být dotčeny zájmy ochrany přírody a krajiny chráněné podle tohoto zákona, s výjimkou řízení navazujících na posuzování vlivů na životní prostředí podle § 3 písm. g) zákona o posuzování vlivů na životní prostředí. Tato žádost je platná jeden rok ode dne jejího podání, lze ji podávat opakovaně. Musí být věcně a místně specifikována.*“

[14] V projednávané věci není sporu o tom, že žalobce je občanským sdružením ve smyslu § 70 odst. 2 zákona o ochraně přírody a krajiny a že požádal stavební úřad, aby byl předem informován o zahajovaných správních řízeních, při nichž mohou být dotčeny zájmy ochrany přírody a krajiny chráněné podle citovaného zákona. Stěžovatel však trvá na tom, že společné územní a stavební řízení o stavbě rodinného domu u H. rybníka se nemohlo dotknout zájmů ochrany přírody a krajiny.

[15] Stěžejní otázkou posuzovaného případu je, zda záznam zvláště chráněných druhů v NDOP vztahující se k sousednímu pozemku postačoval k závěru, že zájmy chráněné zákonem o ochraně přírody a krajiny mohou být stavbou dotčeny. Zde je třeba ve shodě s krajským soudem zdůraznit, že se jedná o pouhé potenciální dotčení chráněných zájmů – jejich skutečné dotčení není třeba. Otázky, zda skutečně dojde k dotčení zájmů ochrany přírody a krajiny, popřípadě v jakém rozsahu a jak se tato skutečnost promítne ve výsledku řízení, pak spadá do rozhodování o věci samé, k němuž musejí být připuštěna občanská sdružení (spolky) podle § 70 odst. 2 zákona o ochraně přírody a krajiny. Ochrana přírody a krajiny směřuje k ochraně i dalších hodnot kromě ochrany zvláště chráněných druhů, včetně obecné ochrany přírody a krajiny. Dotčení jakýchkoliv z těchto zájmů lze *a priori* vyloučit, a nepřipustit proto účast spolku podle § 70 zákona o ochraně přírody a krajiny, jen výjimečně.

[16] Stěžovatel založil svůj závěr, že do uvedených chráněných zájmů nemůže být zasaženo, především na vyjádřeních odboru životního prostředí Magistrátu města Ústí nad Labem a sdělení odboru životního prostředí a zemědělství stěžovatele.

[17] Ve vyjádření odboru životního prostředí Magistrátu města Ústí nad Labem ze dne 20. 6. 2016 je zahrnuto vyjádření k jednotlivým aspektům stavby (ochrana ovzduší, odpadové hospodářství a vodní hospodářství), které se výslovně netýká chráněných živočišných druhů. Závěrem tento správní orgán uvádí, že „[z] ostatních hledisek chráněných zákonem v kompetenci zdejšího odboru nemáme připomínky k akci „Rodinný dům na st. p. č. X, k. ú. H.““. V upřesňujícím vyjádření téhož odboru ze dne 1. 2. 2017 pak je uvedeno, že v konkrétní lokalitě není podchycen výskyt zvláště chráněných druhů organismů, charakter lokality, způsob a intenzita jejího využití nejsou pro soustředěný, respektive trvalý výskyt takovýchto organismů ani atraktivní. V části upřesňujícího vyjádření, které se věnuje potenciálnímu zásahu do významného krajinného prvku H. rybníka, pak je uvedeno, že navržená výstavba rodinného domu je umístěna na pozemky, „*které sice přímo navazují na vodní plochu, avšak plocha pozemků je rozdělena na plochu pro vlastní výstavbu RD a plochu bez zástavby*“, která je definována jako 17 m široký pás podél vlastní břehové partie, s

ponecháním v přírodním stavu, volně průchozí, přičemž návrhy rodinného domu a souvisejících objektů toto členění respektují.

[18] V interním sdělení odboru životního prostředí a zemědělství stěžovatele ze dne 6. 3. 2017, které se vztahuje k umístění rodinných domů na p. p. č. X, X a X (na posledně zmíněném pozemku měl být postaven rodinný dům v projednávaném případě) v katastrálním území H., je uvedeno, že zde „*není dle dostupných podkladů evidován výskyt zvláště chráněných druhů živočichů*“. Interní sdělení konstatuje jejich výskyt (převážně obojživelníků) evidovaný v NDOP na sousedních pozemcích p. č. X a X.

[19] Nejvyšší správní soud odkazuje na výše citovaný rozsudek č. j. 6 As 157/2020 - 19, který se zabýval situací na sousedním pozemku p. č. X (o shodné situaci svědčí mj. i skutečnost, že uvedené interní sdělení stěžovatele ze dne 6. 3. 2017 pojednává o obou pozemcích bez rozdílu a stejně tak ostatní relevantní vyjádření správních orgánů jsou takřka totožná). V tom zdejší soud uvedl, že „*v dané věci existuje možnost, že výstavbou rodinného domu budou dotčeny zájmy ochrany přírody a krajiny (která zahrnuje i péči o volně žijící živočichy – viz § 2 odst. 1 zákona o ochraně přírody a krajiny). Z podkladů založených ve správním spise totiž vyplývá, že stavba má být realizována na pozemku bezprostředně navazujícím na vodní plochu rybníka (viz upřesňující vyjádření OŽP magistrátu [orgánu životního prostředí Magistrátu města Ústí nad Labem]), v němž či u něhož žije řada zvláště chráněných druhů obojživelníků a ptáků. Nejvyšší správní soud z veřejně přístupných údajů katastru nemovitostí (nabizeniidoken.cuzk.cz) ověřil, že pozemky, na nichž byl výskyt zvláště chráněných živočichů zjištěn, jsou evidovány jako vodní plochy. V tomto směru je podstatné, že ačkoli jsou zjištěné druhy živočichů vázány na vodní prostředí rybníka, ani v jednom případě nejde o druhy žijící výlučně ve vodě – naopak lze důvodně předpokládat, že se nezanedbatelnou část svého života budou zdržovat na břehu či v jeho blízkosti. Nejvyšší správní soud nepřehlédl, že OŽP magistrátu ve svém vyjádření konstatoval, že pozemek, na který byla stavba umístěna, není pro tyto živočichy atraktivní, to však neznamená, že se na něm nikdy nezdržují či že by výstavba rodinného domu nemohla vůbec nijak zasáhnout do prostředí, v němž žijí.*“

[20] Nad rámec výše uvedeného Nejvyšší správní soud dodává, že i kdyby se zvláště chráněné živočišné druhy skutečně vůbec nevyskytovaly na pozemku p. č. X, ještě by to neznamenalo, že nemůže být zájem na jejich ochraně dotčen. Některé rušivé vlivy totiž mohou přesáhnout pozemek, na němž má stavba stát. Zejména Nejvyšší správní soud poukazuje na závazné stanovisko Krajské hygienické stanice Ústeckého kraje ze dne 24. 5. 2016, č. j. KHSUL 22676/2016, ve kterém je výslovně uvedeno: „*Po dobu výstavby dojde v bezprostředním okolí k přechodnému zhoršení životního prostředí vlivem stavební činnosti (hluk, prach)*.“ Již jen toto sdělení mělo stěžovateli jasně indikovat, že zhoršení (byť přechodné) životního prostředí související se stavbou může zasáhnout i sousední pozemky, tedy mj. i rybník se zvláště chráněnými živočišnými druhy. Nadto nelze bez bližšího zkoumání vyloučit, že trvalé využívání stavby bude mít taktéž vliv na živočichy žijící v bezprostředním okolí.

[21] V tomto kontextu je zřejmé, že je lichá stěžovatelova argumentace, že k zásahu do chráněných zájmů nedojde, neboť pozemek, na němž má být stavba provedena, je odlišného biotopu od sousedního rybníku, v němž jsou zvláště chráněné druhy, a jeho biotop není pro tyto živočichy atraktivní. Rovněž nelze stěžovateli přisvědčit, že by krajský soud sdělení a vyjádření správních orgánů posoudil v rozporu s jejich obsahem a

pokračování

smyslem. Vyplyývá z nich totiž pouze to, že se zvláště chráněné živočišné druhy nejspíš nevyskytují přímo na pozemku p. č. X (není známo, že by se zde vyskytovaly), popř. že pro ně prostředí tohoto pozemku není atraktivní. Naopak, stěžovatel přehlíží, že jej v interním sdělení jeho odbor životního prostředí a zemědělství upozorňuje, že v případě nezbytnosti zásahu do lokality H. rybníka (i okrajového), resp. v případě porušení zákazů stanovených v § 50 zákona o ochraně přírody a krajiny je výstavba rodinných domů podmíněna povolením výjimky ze zákazů dle § 56 zákona o ochraně přírody a krajiny. Podle § 50 tohoto zákona je zakázáno zasahovat do vývoje zvláště chráněných živočichů mj. jejich rušením – ani to ovšem nelze zejména při realizaci stavby *a priori* vyloučit. I tato indicie měla stěžovatele vést k závěru, že zásah do zájmů chráněných zákonem o ochraně přírody a krajiny, třebaže může být nepravděpodobný, je rozhodně možný.

[22] Jak z výše uvedeného vyplývá, zásah do zájmů chráněných zákonem o ochraně přírody a krajiny realizací záměru posuzovaného v daném řízení (stavby rodinného domu) nelze vyloučit, a tudíž žalobce, který je občanským sdružením, resp. spolkem, jehož hlavním posláním je ochrana těchto zájmů, má právo být účastníkem tohoto řízení.

[23] Pro úplnost Nejvyšší správní soud uvádí, že uvedené v žádném případě neznamena, že by v tomto případě zájmy ochrany přírody a krajiny nutně musely být dotčeny, či že by snad dokonce měly umístění a povolení stavby zabránit. Tuto otázku bude třeba teprve zodpovědět. V této fázi však nelze tuto možnost vyloučit, a proto je třeba žalobci umožnit účastnit se řízení a přispět k řádnému zjištění všech okolností, které mohou mít pro řádné posouzení věci význam.

V. Závěr a náklady řízení

[24] S ohledem na výše uvedené Nejvyšší správní soud uzavírá, že neshledal kasační stížnost důvodnou, a proto ji podle § 110 odst. 1 poslední věty s. ř. s. zamítl.

[25] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud rozhodl podle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. za použití § 120 s. ř. s. Stěžovatel neměl úspěch ve věci, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení. Žalobce měl ve věci plný úspěch, avšak žádné náklady mu v souvislosti s řízením o kasační stížnosti nevznikly, Nejvyšší správní soud mu proto náhradu nákladů řízení nepřiznal.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.)

V Brně dne 23. července 2021

JUDr. Viktor Kučera
předseda senátu